

VŠE O OSN

OCHRANA LIDSKÝCH PRÁV

„Podpora lidských práv je jedním z hlavních důvodů existence Organizace spojených národů. O jeho naplňování usiluje od svého vzniku. Tehdy i dnes je klíčem politická vůle členských států. Právě státy jsou na prvním místě povinny chránit lidská práva a bránit jejich porušování. Současně mají povinnost postavit se porušování lidských práv, pokud se tak děje v jiných státech. Za posledních 20 let jsme ale byli svědky genocid a jiných masivních projevů porušování mezinárodních lidských práv a humanitárního práva.”

generální tajemník OSN Pan Ki-mun

www.un.org

www.osn.cz

© 2014 United Nations

Všechna práva vyhrazena celosvětově

Vydal: Informační centrum OSN v Praze

Foto: OSN

Tato publikace vznikla za finanční podpory
Ministerstva zahraničních věcí České republiky.

ISBN 978-80-86348-30-8

VŠICHNI LIDÉ MAJÍ PRÁVO

- na život, svobodu a bezpečnost
- na svobodu vyjadřování
- nebýt zotročováni
- na spravedlivý proces
- na rovné zacházení před zákonem
- na svobodu pohybu
- na národnost
- vytvořit manželský svazek a založit rodinu
- na práci
- na stejnou odměnu za stejnou práci

Všeobecná deklarace lidských práv

Návrh textu Všeobecné deklaráce lidských práv vypracoval osmičlenný výbor vedený vdovou po bývalém prezidentovi USA Eleanor Rooseveltovou (na historickém snímku z roku 1949 s finálním textem Deklarace). Základní osou Deklarace se stal všeobecný respekt k základním svobodám, odmítnutí všech forem diskriminace a uznání občanských, politických, sociálních, kulturních a hospodářských práv člověka.

Co jsou to lidská práva?

Lidská práva potřebuje každý člověk k důstojnému životu. Bez nich nelze rozvíjet lidské vlastnosti, inteligenci, talent či duchovnost.

Všeobecná deklarace lidských práv, kterou přijala v roce 1948

Organizace spojených národů, je souborem lidských práv pro všechny bez rozdílu. Jejím přijetím se státy zavázaly k rovnému zacházení se všemi lidmi bez ohledu na to, jestli jsou bohatí nebo chudí, jestli se jedná o muže či ženy a bez ohledu na jejich rasový původ či náboženské vyznání.

OSN přijala i další mezinárodní lidskoprávní úmluvy. Nejdůležitějšími jsou Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech a Mezinárodní pakt o občanských a politických právech. Spolu s opčními protokoly jsou známé jako Mezinárodní listina lidských práv.

Celkem OSN pomohla vyjednat více než 80 lidskoprávních úmluv a deklarací, které se zabývají právy žen, dětí, osob s postižením, menšin, původních obyvatel a dalších zranitelných skupin.

Den lidských práv

10. prosinec je Dnem lidských práv. V tento den v roce 1948 přijalo Valné shromáždění OSN Všeobecnou deklaraci lidských práv. Je to významná připomínka základních práv a svobod každého člověka, ke kterým se sice hlásí všechny členské státy OSN, ale ne všude je jejich dodržování realitou.

Který orgán OSN dohlíží na dodržování lidských práv?

V roce 2006 vznikla Rada pro lidská práva, která nahradila Komisi pro lidská práva. Je přímo podřízena Valnému shromáždění. Zodpovídá se tak všem státům OSN. Působí jako mezinárodní fórum pro dialog a spolupráci v oblasti lidských práv. Správní záležitosti Rady řídí Vysoký komisař OSN pro lidská práva.

Mají lidská práva i děti?

Děti mají stejná práva jako dospělí, ale vzhledem k nízkému věku potřebují zvláštní ochranu. Úmluva o právech dítěte z roku 1989 stanoví, že každý jedinec ve věku do 18 let má právo plně se rozvíjet, nestrádat hladem, nedostatkem, zanedbáváním a zneužíváním. Úmluvu o právech dítěte ratifikovalo více zemí než kteroukoliv jinou smlouvu o lidských právech v dějinách: 194 států.

**Každé dítě má právo
na jméno a národnost;
ochranu před všemi
formami násilí, včetně
sexuálního zneužívání;
vzdělání;
svobodu myšlení.**

**EVERYONE
HAS THE RIGHT TO
LIFE,
LIBERTY AND
SECURITY OF
PERSON.**

Všichni lidé rodí se svobodní a sobě rovní co do důstojnosti a práv. Jsou nadáni rozumem a svědomím a mají spolu jednat v duchu bratrství.

Článek 1 Všeobecné deklarace lidských práv

Mezinárodní trestní soud

V roce 1998 se 120 států na konferenci v Římě dohodlo na zřízení stálého Mezinárodního trestního soudu (ICC). Má pravomoc stíhat jednotlivce za nejtěžší zločiny, jako je genocida, válečné zločiny a zločiny proti lidskosti. K Římskému statutu Mezinárodního trestního soudu se dosud připojilo 122 států (2014).

ICC je skutečně potřebný soud. V období ozbrojených konfliktů nebo po jejich skončení často neexistují v příslušných státech soudy schopné zabývat se válečnými zločiny. Může nastat i situace, že vláda, která je právě u moci, není ochotná pronásledovat vlastní občany, zejména pokud jde o vysoce postavené lidi. Právě v takových případech je potřebný Mezinárodní trestní soud.

Jakými dalšími způsoby chrání OSN lidská práva?

Monitorováním dodržování lidských práv v členských zemích. OSN má Radu pro lidská práva, která může doporučit Valnému shromáždění, aby pozastavilo práva a výsady států, jež soustavně a hrubě porušují lidská práva. Toto doporučení musí následně schválit dvoutřetinová většina členů Valného shromáždění.

Prostřednictvím činnosti šesti výborů, které mohou od vlád požadovat reakce na obvinění z porušování příslušných práv. Tyto výbory přijímají rozhodnutí, která spolu s kritickými připomínkami a doporučeními zveřejňují.

Prostřednictvím činnosti nezávislých expertů – zvláštních zpravodajů nebo zvláštních zmocněnců – kteří shromažďují fakta, navštěvují vězně, hovoří s oběťmi a předkládají doporučení.

Ustavováním pracovních skupin, které vyšetřují události jako například svévolné věznění. Upozorní-li na porušování lidských práv, mobilizují tak pozornost mezinárodního společenství.

Poskytováním technické pomoci na posílení institucí (např. soudů a vzdělávacích systémů) na úrovni států a regionů.

Pořádáním mezinárodních konferencí o otázkách lidských práv, které vyzývají vlády, aby se veřejně zasazovaly o jejich dodržování.

Zvláštní zpravodajové a pracovní skupiny

Jejich úkolem je vyšetřovat případy porušování lidských práv a zasahovat když je potřeba. Pracují jako nezávislí experti po dobu maximálně šesti let. Jejich počet v posledních letech roste, jednotlivým aspektům lidských práv se nyní věnuje přes 30 expertů OSN.

Při přípravě zpráv pro Radu pro lidská práva a Valné shromáždění používají spolehlivé zdroje, mezi které patří stížnosti jednotlivců i informace od nevládních organizací. Podstatnou část svého průzkumu provádějí experti na místě, kde jednájí jak se státními úřady, tak s oběťmi a shromažďují důkazy. Jejich zprávy jsou zveřejňovány, čímž se zdůrazňuje odpovědnost vlád za dodržování lidských práv.

Významné lidskoprávní úmluvy OSN

Úmluva o prevenci a trestání zločinu genocidy (1948)

Úmluva proti mučení a jinému krutému, nelidskému a ponižujícímu zacházení nebo trestání (1984)

Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace (1966)

Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen (1979)

Úmluva o právním postavení uprchlíků (1951)

Cíle kampaně do roku 2015

- přijetí zákonů proti násilí na ženách ve všech státech
- přijetí národních akčních plánů proti násilí na ženách
- zlepšení v oblasti statistických dat v této problematice
- zvyšování obecného povědomí a mobilizace veřejného mínění
- řešení problému sexuálního násilí v ozbrojených konfliktech

Zastavení homofobie se týká osobní bezpečnosti, důstojnosti a v mnoha případech dokonce i přežití. Je to také dlouhodobý a důležitý úkol pro OSN.

generální tajemník OSN Pan Ki-mun

Ukončení násilí na ženách

Násilí na ženách je neslýchaným porušováním lidských práv, říká šéf OSN Pan Ki-mun. V roce 2008 proto zahájil dlouhodobou kampaň *Unite to End Violence Against Women* na prevenci a odstraňování násilí na ženách ve všech částech světa. Zapojuje se do ní celý systém OSN, vlády, nevládní organizace i média.

Proč?

Jde o reálný problém každé společnosti, každého státu, kultury nebo kontinentu. Neděje se „někde jinde“, jak si často myslíme, ale třeba hned v sousedním bytě, o patro výš nebo v domě hned vedle.

Násilí na ženách je globální problém. Na rozdíl od jiných globálních výzev, které vyžadují především spolupráci a společné úsilí vlád všech států, může k jeho řešení přispět každý z nás. Tím, že se budeme zajímat, nezavírat oči, že budeme otevření a nazývat věci pravými jmény.

Fakta

- S násilím se v průběhu života setká až 70 % žen;
- Každá pátá žena se stane obětí znásilnění nebo pokusu o něj;
- Obchod s lidmi postihuje ročně až 2 miliony osob. 80 % obětí jsou ženy a dívky;
- Ženské obřízky se muselo podrobit 100-140 milionů žen a dívek;
- V Demokratické republice Kongo bylo od roku 1996 zaznamenáno nejméně 200 tisíc případů sexuálního násilí;
- Až 50 % sexuálních útoků je vedeno proti dívkám mladším 16 let;
- Více než 600 milionů žen žije v zemích, kde není domácí násilí trestným činem.

Práva původních obyvatel

Valné shromáždění OSN přijalo 13. prosince 2007 Deklaraci práv původního obyvatelstva. Stanovuje všeobecný rámec základních standardů pro přežití, důstojnost, blahobyt a práva původních (domorodých) obyvatel. Jejich diskriminaci staví mimo zákon a podporuje úplnou a efektivní účast těchto lidí ve všech rozhodnutích, která se jich týkají. Deklarace jim také zajišťuje právo na odlišnost a na uplatňování vlastních priorit v ekonomickém, sociálním a kulturním rozvoji.

Práva homosexuálů jsou lidská práva

V 76 státech světa jsou konsensuální vztahy lidí stejného pohlaví kriminalizovány. Příslušníci sexuálních menšin jsou terčem útoků a diskriminace všude na světě. Mezinárodní den proti homofobii (17. května) je dnem, který připomíná práva lidí s menšinovou sexuální orientací (LGBT). Jejich práva jsou lidská práva!

Dětská práce

Ještě donedávna musela dvanáctiletá Leandra Cristina Da Silva tvrdě pracovat a vydělávat na živobytí. Místo aby si hrála venku s dětmi nebo chodila do školy, musela pracovat sedm dní v týdnu na špinavé skládce na periferii brazilského města Recife. Přestože žije se svou matkou, bratrem a sestrou nedaleko moře, nikdy ho neviděla. Každý den byl pro ni stejný: když dokončila domácí práce, odešla s matkou a pracovala deset i více hodin. Hledala plechovky a lahve, které by se daly prodat. Když se vrátila domů, neměla se ani kde umýt. Do jedné postele se musela uložit i se svými sourozenci a maminkou.

Práce na skládce je otupující a nebezpečná. Když přijedou kamiony ze supermarketů, začnou se lidé doslova prát o odpadky, které lze nějak využít. Přes ohromnou dřinu a riziko vydělala Leandra denně sotva tři dolary z prodeje nasbíraných lahví překupníkovi. V Brazílii je takto nebezpečná dětská práce nelegální, ale chudoba nutí rodiče riskovat, aby uživilí své rodiny.

Dětský fond OSN (UNICEF) a Mezinárodní organizace práce (ILO) prosazují, že vzdělání je nejlepší způsob boje proti chudobě. Proto společně s brazilskou vládou spustily projekt pro návrat dětí do škol. Program Bolsa Escola (Školní stipendium) poskytuje rodinám peníze a naturálie a nahrazuje příjem z práce dětí.

Leandra byla sice hrdá, že své rodině pomáhá, ale přesto si přála chodit do školy. Její matka pracuje celý život a žádné vzdělání nemá. Nejdříve nechápala, co je to stipendium a nevěřila, že by mohlo nahradit peníze, které její dcera vydělává na skládce. Jednoho dne se ale na Leandru usmálo štěstí. Díky pomoci pracovnice UNICEF Any Marie Azevedo a vyslankyně dobré vůle UNICEF Susan Sarandonové stipendium dostala. Do školy se moc těší.

20
YEARS

WORKING
FOR YOUR
RIGHTS

1993 WORLD CONFERENCE
ON HUMAN RIGHTS

Pomoc obětem mučení

Policisté se objevili uprostřed noci. Odpálili slzný plyn, vykopli dveře a zaútočili na lidi uvnitř domu. Byla tam malá skupina lidí, kteří oplakávali patnáctiletého chlapce, jenž zemřel v policejní vazbě. Všichni, kdo v tu chvíli v domě byli, včetně tří chlapců ve věku od 11 do 15 let, byli nahnáni do policejních vozů.

Popsaná událost je jen jedním z mnoha příkladů mučení ze strany státu, ke kterému ve světě stále dochází. OSN chce tyto praktiky zastavit. V roce 1984 přijala Úmluvu proti mučení. Desetičlenný Výbor proti mučení pravidelně přezkoumává zprávy ze zemí, které úmluvu ratifikovaly. Spojené národy také zřídily dobrovolný fond pro oběti mučení. Ten poskytuje humanitární, právní a finanční pomoc obětem a jejich dětem.

OSN proti apartheidu

Apartheid znamená v afrikánštině „oddělenost“. V Jihoafrické republice dlouhá léta vládla menšina bílých, přestože 80 % obyvatel je černých. Zavedla v zemi politiku apartheidu – rasové segregace – a černé obyvatelstvo připravila o nejzákladnější lidská práva. Organizace spojených národů apartheid odsoudila jako zločin proti lidskosti a déle než tři desetiletí vedla proti této politice soustavnou kampaň. V dubnu 1994 byl apartheid po prvních svobodných a mnohonárodnostních volbách ukončen. Prvním prezidentem nové sjednocené Jihoafrické republiky se stal Nelson Mandela, kterého režim apartheidu celá desetiletí věznil.

Mohou si jednotlivci stěžovat na porušování lidských práv?

Opční protokoly k některým úmluvám OSN umožňují jednotlivcům podávat stížnosti, pokud příslušná vláda konkrétní protokol ratifikovala. V případě vyčerpání všech nápravných prostředků v dané zemi je možné u OSN uplatnit také stížnosti na hrubé a soustavné porušování lidských práv. Podrobné informace o postupu v případě porušování lidských práv:

bit.ly/1i8GduI

e-mail pro zasílání stížností: CP@ohchr.org

20 LET ÚŘADU OSN PRO LIDSKÁ PRÁVA

V roce 2013 jsme si připomněli 20. výročí založení Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva. Jeho mandát a pravomoci byly jednomyslně schváleny Valným shromážděním OSN v prosinci 1993 jako výraz podpory všeobecného respektu k lidským právům. Stalo se tak na doporučení delegátů Světové konference o lidských právech konané téhož roku ve Vídni. Vídeňská deklarace a Akční program, jež byly světovou konferencí schváleny, se staly počátkem nového úsilí o ochranu a podporu lidských práv a jsou považovány za jedny z nejvýznamnějších dokumentů o lidských právech v poslední době.

Úspěchy v ochraně lidských práv

Vytvořením funkce Vysokého komisaře pro lidská práva v roce 1993 vznikl nezávislý a autoritativní hlas, který obhajuje lidská práva na celém světě. Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva (OHCHR) reaguje na současné krize, podporuje obhájce lidských práv a přibližuje lidská práva lidem. Obhajováním lidských práv, monitoringem a vzdělávacími aktivitami přispívá k legislativním a politickým reformám, které posilují odpovědnost za porušování lidských práv.

V oblasti podpory lidské důstojnosti, svobody i práv zůstává mnoho velkých výzev. Za poslední dvě desetiletí ale došlo k výraznému pokroku. Toto je 20 nejvýznamnějších úspěchů v ochraně lidských práv od roku 1993:

1. Ekonomická, sociální, kulturní, občanská a politická práva a právo na rozvoj jsou uznávána za univerzální, nedělitelná a vzájemně se posilující práva všech lidských bytostí bez rozdílu.
2. Lidská práva se stala středobodem globálních diskusí o míru, bezpečnosti a rozvoji.
3. Na podkladě Všeobecné deklarace lidských práv z roku 1948 vznikají nové lidskoprávní normy. Dodržování mezinárodních úmluv o lidských právech se výrazně zlepšilo.
4. V rámci mezinárodního práva se podařilo prosadit explicitní ochranu práv dětí, žen, obětí týrání, osob se zdravotním postižením a regionálních institucí. Pokud dojde k jejich porušování, mají jednotlivci možnost obrátit se na mezinárodní orgány, které vznikly v rámci mezinárodních úmluv.
5. Práva žen jsou nyní považována za základní lidská práva. Diskriminace a násilí páchané na ženách se dostaly do popředí lidskoprávního diskurzu.
6. Bylo dosaženo celosvětového konsensu, že vážné porušování lidských práv nesmí zůstat nepotrestáno. Všechny oběti porušování lidských práv se mohou dovolávat spravedlnosti. Platí to i pro státy, v nichž po skončení konfliktu došlo k znovunastolení vlády práva. Mezinárodní trestní tribunál (ICC) je institucí, která povolává k odpovědnosti pachatele válečných zločinů a zločinů proti lidskosti.

Mimořádné politické, sociální a ekonomické události posledních dvou desetiletí jen potvrzují, jaký potenciál má Všeobecná deklarace lidských práv. Došlo k oživení lidskoprávního hnutí ve světě a jen málokdo si v roce 1993 uměl představit takový pokrok v uplatňování principů a zásad lidských práv ve zvykovém právu států.

7. Došlo k zásadnímu posunu ve vnímání a uznávání lidských práv osob s postižením, zejména v oblasti jejich plného a aktivního zapojení do všech oblastí života na bázi rovnosti.
8. Byl ustanoven mezinárodní rámec uznávající problémy, jimž čelí migranti a jejich rodiny a zaručuje jejich práva i práva přistěhovalců, kteří nemají dokumenty.
9. Na program mezinárodních jednání byla zařazena i práva homosexuálů, bisexuálů a transsexuálů.
10. Stále častěji jsou v rámci mezinárodních mechanismů v oblasti lidských práv identifikovány a řešeny problémy, jimž čelí původní obyvatelstvo a menšiny. Jedná se zejména o jejich právo na nediskriminaci.
11. Rada OSN pro lidská práva, která vznikla v roce 2006, se zaměřuje na důležité a citlivé otázky. Její periodické zprávy umožňují zemím navzájem posuzovat jednotlivé případy v oblasti lidských práv, vydávat doporučení a poskytovat podporu.
12. Nezávislí experti a lidskoprávní orgány monitorují a vyhodnocují situace podle témat a podle států. Sledují všechna práva ve všech částech světa a vypracovávají veřejně přístupné zprávy, které zvyšují odpovědnost a pomáhají v boji proti beztrestnosti.
13. Státy a Organizace spojených národů uznávají klíčovou roli občanské společnosti v rozvoji lidských práv. Občanská společnost stojí v čele prosazování a ochrany lidských práv, upozorňuje na problémy a navrhuje inovativní řešení. Usiluje o prosazování nových norem, přispívá k tvorbě politik, posiluje hlas bezmocných, posiluje celosvětové povědomí o právech a svobodách jednotlivců a pomáhá zavádět udržitelné změny.
14. Zlepšilo se povědomí a informovanost a zvýšily se nároky veřejnosti na transparentnost a odpovědnost ze strany vlád a na právo plně se podílet na veřejném životě.
15. Národní instituce pro lidská práva se staly nezávislejšími i více autoritativními a mají víc vlivu na správu věcí veřejných. Více než třetina států dnes disponuje minimálně jednou institucí tohoto typu.
16. Fond OSN pro oběti mučení pomohl již více než 100 tisícům obětí. Také Dobrovolný světecký fond OSN pro současné formy otroctví pomohl poskytnout humanitární, právní a finanční pomoc obětem v rámci více než 500 projektů.
17. Oběti obchodování s lidmi se nyní těší všem lidským právům a nejsou již považovány za zločince.
18. Panuje stále větší konsensus, že obchodní společnosti mají odpovědnost za dodržování lidských práv.
19. Existují nová doporučení, která podporují svobodu projevu a zároveň dávají státům návod, kdy lze mluvený projev považovat za přímé podněcování k nenávisti a násilí.
20. Mezinárodní právo zaměřené na oblast lidských práv se neustále vyvíjí a rozšiřuje svou působnost tak, aby bylo možné řešit nové otázky jako např. práva starších osob, právo na pravdu, čisté životní prostředí, vodu a kanalizaci či potraviny.

Za posledních dvacet let došlo k zásadnímu zlepšení v uplatňování práv žen, k posílení mezinárodního práva v oblasti naplňování odpovědnosti za porušování lidských práv, i ke zlepšení v ochraně a prosazování práv marginalizovaných skupin obyvatelstva. Podstatně se také zlepšilo chápání univerzality a nedělitelnosti lidských práv.

STAŇTE SE GLOBÁLNÍMI OBČANY

Stojí před námi velké výzvy, kterým nemůžeme čelit sami. Musíme podnítit k aktivitě průkopníky současného světa. Vše začíná u zrovnoprávnění žen a podpory mladých lidí. Je nutné skoncovat s porušováním práv žen a umožnit jim převzít aktivní a asertivní roli.

Mladí dnes mají přístup k bleskovým informacím a nebývalou schopnost vytvářet sítě. Ale samotné propojování svět nezmění. Je zapotřebí přesvědčení. Právě o tom mluvil Václav Havel v OSN v roce 2000: „To nejdůležitější, oč je třeba v éře globalizace usilovat, je globální odpovědnost.“

Všichni se proto musíme stát globálními občany. Obhajovat mír, spravedlnost, lidská práva i důstojnost.

RŮST GLOBÁLNÍ TEPLoty OHROŽUJE NAŠI BUDOUČNOST

Vedle Ukrajiny a Sýrie musíme věnovat pozornost i konfliktům, které jsou neméně závažné, ale nedostávají tolik prostoru na titulních stranách novin: velké nepokoje v Jižním Súdánu, hrůzná brutalita ve Středoafričské republice. Nesmíme pouštět ze zřetele to, co vypadá jako méně bezprostřední nebezpečí, ale je o to ničivější hrozbou dlouhodobě.

Stojíme na křižovatce. Pro nadcházející rok jsou aktuální tři výzvy, které budou mít vliv na životy budoucích generací. **Zprvé** musíme urychlit naplňování Rozvojových cílů tisíciletí. Dosáhli jsme významného zlepšení. Chudoba ve světě se snížila na polovinu. Do škol chodí více dětí. Ale ještě stále máme před sebou dlouhou cestu. Hladem trpí téměř miliarda lidí. Nemoci, jimž lze předcházet, zabíjejí každý den desetitisíce dětí. Ženy stále nejsou v odpovídající míře zastoupeny ve vládách a parlamentech. Růst globální teploty ohrožuje budoucnost naší planety.

Zadruhé musíme dopracovat dlouhodobý plán rozvoje, který naváže na Rozvojové cíle tisíciletí. Potřebujeme odvážný a konkrétní plán reagující na současné potřeby. Rozvoj je nutné posílit ve třech směrech: ekonomickém, sociálním i environmentálním. Chceme dosáhnout prosperity a udržitelnosti.

Třetí výzvou je nutnost reagovat na změnu klimatu. Tomuto tématu věnuji velkou pozornost při všech svých cestách. Nedávno jsem byl v Grónsku, kde rychle tají ledovce. Klimatická změna je existenční hrozbou, ale využijeme-li možnosti, které s sebou přináší nutnost se s klimatickou změnou vyrovnat, můžeme dosáhnout velkých ekonomických zisků.

Letos v září uspořádám v New Yorku klimatický summit, který by měl připravit půdu pro uzavření závazné dohody o klimatu v roce 2015 a měl by zároveň upřít pozornost na možná řešení klimatické krize.

**z přednášky generálního tajemníka OSN Pan Ki-muna 4. dubna 2014
ve Velké aule Karolina Univerzity Karlovy v Praze**

KVÍZ

1. Co jsou to lidská práva?
2. Kdy byla přijata Úmluva o právech dítěte?
3. Který orgán OSN má primární odpovědnost za ochranu lidských práv?
4. Co dělá OSN pro lidská práva kromě přijímání mezinárodních zákonů?
5. Jakou úlohu mají tzv. zvláštní zpravodajové?
6. Co je to apartheid?
7. Co stanoví Deklarace práv původního obyvatelstva?

JAK SE DAŘÍ SVĚTU?

O udržitelnosti života na Zemi a o plýtvání jídlem

1 Tak plněná je naše země měkkou stravou, a to i vlna od pšeničného zrna. Zdá se, že máme dost jídla. Ale v roce 2012 bylo vyprodukováno více než 1,3 miliardy tun potravin, přičemž 1,3 miliardy lidí žije v chudobě. Každý rok se vyhodí asi 1,3 miliardy tun potravin. To je asi 30 procent vyprodukované potravy. Každý rok se vyhodí asi 1,3 miliardy tun potravin. To je asi 30 procent vyprodukované potravy. Každý rok se vyhodí asi 1,3 miliardy tun potravin. To je asi 30 procent vyprodukované potravy.

2 Co všechno odhodí v řadě světových států? Každoročně odhodí v průměru asi 1,3 miliardy tun potravin. To je asi 30 procent vyprodukované potravy. Každý rok se vyhodí asi 1,3 miliardy tun potravin. To je asi 30 procent vyprodukované potravy. Každý rok se vyhodí asi 1,3 miliardy tun potravin. To je asi 30 procent vyprodukované potravy.

Myslete, jezte a šetřete

Víte, že 1/3 všech vyrobených potravin skončí v popelnici?

VŠE, CO JSTE CHTĚLI VĚDĚT O OSN

Historie, struktura, role OSN v současném světě

1 Organizace spojených národů (OSN) byla založena v roce 1945. Jejím cílem je udržet svět v míru, rozvíjet spolupráci mezi národy a podporovat lidská práva. OSN má 193 členských států. Každý rok se schází v celosvětovém shromáždění, kde se rozhoduje o důležitých otázkách světa. OSN má také různé orgány, které se zabývají konkrétními oblastmi, jako je zdravotnictví, vzdělávání a rozvoj.

2 OSN má 193 členských států. Každý rok se schází v celosvětovém shromáždění, kde se rozhoduje o důležitých otázkách světa. OSN má také různé orgány, které se zabývají konkrétními oblastmi, jako je zdravotnictví, vzdělávání a rozvoj.

Budte zvědaví

Víte, že v rámci OSN bylo vyhodnoceno více než 500 mezinárodních úmluv, například o lidských právech, oděrování, upeřování jídla a terorismu?

MÍROVÉ OPERACE – ÚČINNÉ A ŽÁDANÉ

Do mírových sborů OSN přispívá 116 členských států

1 První mírová operace OSN byla provedena v roce 1948. Od té doby OSN provedla více než 60 mírových operací. Každý rok OSN provede asi 10 000 mírových operací. Každý rok OSN provede asi 10 000 mírových operací. Každý rok OSN provede asi 10 000 mírových operací.

2 Každý rok OSN provede asi 10 000 mírových operací. Každý rok OSN provede asi 10 000 mírových operací. Každý rok OSN provede asi 10 000 mírových operací.

Dejte míru šanci

Víte, že mírové operace mají méně než 0,5 % celosvětových výdajů na obranu?

SPOLEČNĚ PROTI NÁSILÍ NA ŽENÁCH

Více příležitosti pro ženy, skoncovat s násilím

1 Každý rok je vytrženo asi 100 milionů žen do otroctví. Každý rok je vytrženo asi 100 milionů žen do otroctví. Každý rok je vytrženo asi 100 milionů žen do otroctví.

2 Každý rok je vytrženo asi 100 milionů žen do otroctví. Každý rok je vytrženo asi 100 milionů žen do otroctví. Každý rok je vytrženo asi 100 milionů žen do otroctví.

Nebudte lhotejní

Víte, že v násilí se v průběhu života setká až 70 % žen?

Poznávat svět a rozumět souvislostem

Vzdělávací programy iCentra OSN v Praze. 60 až 90 minut, především pro studenty středních a vysokých škol, ale i učitele, pracovníky nevládního sektoru či státní správy. Účastníci jsou seznamováni se strukturou a fungováním OSN a s důležitými globálními tématy. Součástí programu je promítání dokumentárních filmů, diskuse, kvízy nebo hry.

PLÝTVÁNÍ JÍDLEM

Ekonomický, sociální a environmentální problém

Až 1,3 miliardy tun potravin skončí každoročně v popelnicích nebo je jinak znehodnoceno. To je třetina všech vyrobených potravin v hodnotě až bilionu amerických dolarů (přibližně 20 bilionů Kč).

Na 300 milionů tun potravin za rok je likvidováno ve fázi, kdy je lze ještě konzumovat. To je víc, než je produkce potravin v subsaharské Africe a bylo by to dost pro 870 milionů hladovějících současného světa. V Evropě a Severní Americe připadá na jednoho člověka 95 až 115 kg vyhozeného jídla. V subsaharské Africe, jižní a Jihovýchodní Asii pouhých 6 – 11 kg.

Plýtvání jídlem je celosvětový problém. Má rozměr environmentální, ekonomický a etický. Jednoduché změny návyků mohou mít přitom velký dopad.

Více: bit.ly/1354xAU

ŠANCE SKONCOVAT S CHUDOUBOU

Do naplnění osmi Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs) zbývají už jen stovky dnů. V roce 2000 je přijali nejvyšší představitelé států a vlád. Jsou zaměřeny na snižování hladu a chudoby, potírání klimatické změny, infekčních nemocí, zlepšování dostupnosti pitné vody a kanalizace, zpřístupňování všeobecného vzdělání všem a podporu příležitostí pro ženy.

Miliony zachráněných životů

Z extrémní chudoby se od roku 2000 podařilo vymanit miliony lidí. Jeden z hlavních cílů byl tak již splněn. Daří se zlepšovat přístup k pitné vodě, život lidí v chudinských slumech i poměr počtu dívek a chlapců ve školách. Výrazné zlepšení v dalších oblastech napovídá, že do roku 2015 může být splněno více stanovených cílů.

„MDGs jsou historicky nejuspěšnější globální strategií proti chudobě. Projekt je důkazem, že společná globální akce může fungovat a vést k pozitivním změnám.“ (generální tajemník OSN Pan Ki-mun)

Velkého zlepšení bylo dosaženo v oblasti zdraví, dosažitelný je také cíl snížit do roku 2015 na polovinu počet hladovějících. V letech 1990 až 1992 jich bylo na světě 23 procent, v současné době je to přibližně 15 procent populace.

Venkov zaostává

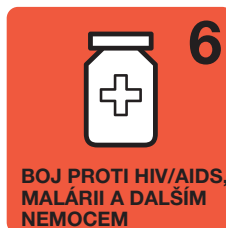
Zlepšení je ale velmi nerovnoměrné, mezi regiony a státy světa i mezi různými skupinami uvnitř států. V nejhorší situaci jsou chudí lidé z venkovských oblastí. V roce 2011 proběhlo jen 53 procent porodů na venkově pod dohledem školeného zdravotnického personálu. Pro srovnání: ve městech je to 84 procent porodů. Z lidí, kteří nemají přístup k pitné vodě, jich 83 procent žije na venkově.

Co bude po roce 2015?

Rozvojová agenda po roce 2015 již vzniká. Zapojují se odborníci, politici, nevládní organizace i jednotlivci. Výsledkem konzultací na globální úrovni je zatím celkový směr, pětibodový plán budoucí transformace:

- Úplné odstranění extrémní chudoby. Žádnému člověku nesmí být upřeny ekonomické příležitosti a lidská práva.
- Základem transformace bude udržitelný rozvoj. Je nutné jednat ihned, abychom dokázali odvrátit nebezpečné dopady změny klimatu a degradace životního prostředí.
- Transformace ekonomiky ve prospěch pracovních příležitostí a inkluzivního růstu založená na inovacích, technologiích a potenciálu byznysu.
- Bezpečnost a efektivní, otevřené a odpovědné instituce. Bezpečnost a dobrá správa věcí veřejných jsou klíčem k dobrému životu.
- Rozvojová agenda po roce 2015 musí vycházet z pocitu solidarity, spolupráce a vzájemné odpovědnosti.

Více: bit.ly/18kraGS

Logo MDG vytvořila kancelář UNDP
v Brazílii

WWW.UN.ORG
WWW.OSN.CZ

Šéf OSN Pan Ki-mun na jednání v Informačním centru OSN v Praze během své oficiální návštěvy České republiky v roce 2011.

OSN V ČESKÉ REPUBLICĚ

Organizace spojených národů otevřela svou první kancelář v České republice (resp. Československu) v roce 1947. Informační centrum OSN v Praze (UNIC) se tehdy stalo jednou z prvních „poboček“ Spojených národů ve světě. Společně s UNIC působí v současné době v Česku kancelář agentury OSN pro uprchlíky (UNHCR), Světové zdravotnické organizace (WHO) a Český výbor pro UNICEF. Všechny agentury sídlí na adrese **Železná 24, Praha 1**.

Informační centrum OSN v Praze (UNIC)

OSN má celosvětovou síť informačních center v 61 zemích všech kontinentů. Jejich úkolem je informování o činnosti všech organizací systému OSN. Web osn.cz, profily na Facebooku a Twitteru, kanál na YouTube, knihovna s tisíci publikacemi a časopisy OSN, rešeršní služby, semináře a tematické diskuse, tiskové konference, vzdělávací programy, výstavy, publikace, informační kampaně ... to je současně i Centrum OSN v Praze, zastupující kancelář Sekretariátu OSN v České republice.

www.osn.cz
Telefon: (+420) 255 711 645
Facebook: on.fb.me/WhebQp
Twitter: twitter.com/OSNPraha
YouTube: youtube.com/user/iCentrumOSN

Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky v České republice (UNHCR)

Otevřen byl v roce 1992 v souvislosti s přistoupením České republiky k Úmluvě o právním postavení uprchlíků. Hlavním cílem UNHCR v ČR je podpora vybudování komplexního, udržitelného a samostatného azylového systému, který státu umožní posoudit žádosti o mezinárodní ochranu v souladu s uznávanými standardy a mezinárodním právem. Činí tak prostřednictvím vlastních programů v oblasti právního poradenství a osvětových aktivit i podporou programů nevládních organizací.

www.unhcr.cz
Telefon: (+420) 776 437 775
Facebook: on.fb.me/1qQoAgG

Kancelář Světové zdravotnické organizace v České republice (WHO)

Zřízena byla v roce 1991. Hlavní činností je koordinace aktivit a projektů WHO v ČR, informování o iniciativách, dokumentech a akcích WHO, podpora spolupráce a účasti českých odborníků na činnosti organizace. Podílí se i na ovlivňování tvorby zdravotní politiky na národní i regionální úrovni v kontextu doporučení a strategií uplatňovaných v rámci politiky Světové zdravotnické organizace. Zastupuje zájmy WHO v Česku.

www.who.cz
Telefon: (+420) 224 267 050
Facebook: on.fb.me/VbRG1Z

Český výbor pro UNICEF

UNICEF (Dětský fond OSN) pomáhá ve více než 150 zemích světa dětem přežít a zlepšovat jejich životní podmínky zajišťováním zdravotní péče, výživy, pitné vody a hygieny, vzdělání a ochrany před riziky HIV/AIDS, násilím a jakýmkoliv zneužíváním. Největší část pomoci směřuje do těch částí světa, kde je situace dětí nejtěživější – do nejchudších zemí a do oblastí zasažených přírodní nebo válečnou katastrofou. Ve vyspělých zemích, jako je Česká republika, působí UNICEF prostřednictvím národních výborů, jejichž úlohou je podporovat naplňování práv dětí a získávat finanční prostředky pro programy pomoci. Práce UNICEF je financována výhradně z dobrovolných příspěvků a z prodeje blahopřání a dárkového zboží.

www.unicef.cz
Telefon: (+420) 257 320 244
Facebook: on.fb.me/14ZmgJs

www.un.org
www.osn.cz